

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΦΕΡΗΣ
ΠΕ04

1^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΟΛΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2019-20

Γραπτές Εξετάσεις Α΄ περιόδου Ιουνίου στη **Λογοτεχνία**

Όνομ/μο.....

Εξεταστής.....

Επιτηρητής.....

Βόλος 5-6-2019

Α/Α.....

Τάξη Γ΄

Τμήμα.....

ΒΑΘΜΟΣ

1 Του γιοφουριού της Άρτας

Σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες
γιοφύρι-ν-εθεμέλιωναν στις Άρτας το ποτάμι.

Ολημερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν.

Μοιριολογούν οι μάστοροι και κλαιν οι μαθητάδες:

«Αλίμονο στους κόπους μας, κρίμα στις δούλεψές μας,
ολημερίς να χτίζουμε, το βράδυ να γκρεμίζεται!»

Πουλάκι εδιάβη κι έκατσε αντίκρου στο ποτάμι,

δεν εκελάηδε σαν πουλί, μηδέ σα χελιδόνι,

παρά εκελάηδε κι έλεγε, ανθρωπινή λαλίτσα:

«Α δε στοιχειώσετε άνθρωπο, γιοφύρι δε στεριώνει·

και μη στοιχειώσετε ορφανό, μη ξένο, μη διαβάτη,

παρά του πρωτομάστορα την όμορφη γυναίκα,

πόρχεται αργά τ' αποταχύ* και πάρωρα* το γιόμα».

Τ' άκουσ' ο πρωτομάστορας και του θανάτου πέφτει.

Πιάνει, μηνάει της λυγερής με το πουλί τ' αηδόνι:

Αργά ντυθεί, αργά αλλαχτεί, αργά να πάει το γιόμα,

αργά να πάει και να διαβεί της Άρτας το γιοφύρι.

Και το πουλί παράκουσε κι αλλιώς επήγε κι είπε:

«Γοργά ντύσου, γοργά άλλαξε, γοργά να πας το γιόμα,

γοργά να πας και να διαβείς της Άρτας το γιοφύρι».

Να τηνε κι εξανάφανεν* από την άσπρη στράτα.

Την είδ' ο πρωτομάστορας, ραγίζεται η καρδιά του.

Από μακριά τους χαιρετά κι από κοντά τους λείει:

«Γεια σας, χαρά σας, μάστοροι και σεις οι μαθητάδες,
μα τι έχει ο πρωτομάστορας κι είναι βαργωμισμένος*;

– Το δαχτυλίδι τόπεσε στην πρώτη την καμάρα,
και ποιος να μπει και ποιος να βγει το δαχτυλίδι νά 'βρει;

– Μάστορα, μην πικραίνεσαι κι εγώ να πά' σ' το φέρω,
εγώ να μπω, κι εγώ να βγω, το δαχτυλίδι νά βρω».

Μηδέ καλά κατέβηκε, μηδέ στη μέση επήγε·

«Τράβα, καλέ μ', τον άλυσο, τράβα την αλυσίδα,

τι όλον τον κόσμο ανάγειρα και τίποτες δεν ήβρα».

Ένας πιχάει* με το μυστρί*, κι άλλος με τον ασβέστη,
παίρνει κι ο πρωτομάστορας και ρίχνει μέγα λίθο.

«Αλίμονο στη μοίρα μας, κρίμα στο ριζικό* μας!
Τρεις αδερφάδες είμαστε, κι οι τρεις κακογραμμένες,
η μια 'χτισε το Δούναβη, κι η άλλη τον Αφράτη*,
κι εγώ η πλιο στερνότερη* της Άρτας το γιοφύρι.
Ως τρέμει το καρυόφυλλο*, να τρέμει το γιοφύρι,
κι ως πέφτουν τα δεντρόφυλλα, να πέφτουν οι διαβάτες.

– Κόρη, το λόγον άλλαξε κι άλλη κατάρα δώσε,
πόχεις μονάκριβο αδερφό, μη λάχει* και περάσει».

Κι αυτή το λόγον άλλαξε κι άλλη κατάρα δίνει.

«Αν τρέμουν τ' άγρια βουνά, να τρέμει το γιοφύρι,
κι αν πέφτουν τ' άγρια πουλιά, να πέφτουν οι διαβάτες,
τι έχω αδερφό στην ξενιτιά, μη λάχει και περάσει».

(Ν. Γ. Πολίτη, Εκλογαί από τα τραγούδια
του ελληνικού λαού)

1ο θέμα (κατανόηση κειμένου, 6 μονάδες)

Ποιος είναι ο ρόλος του πουλιού στην εξέλιξη της αφήγησης;

--

2ο θέμα (γλώσσα του κειμένου, 6 μονάδες

Να γράψετε από ένα παράδειγμα για τους παρακάτω λογοτεχνικούς όρους:

Εξωλογικό / παραμυθιακό στοιχείο	
υπερβολή	
προσωποποίηση	
επανάληψη	
νόμος των τριών	
ασύνδετο σχήμα	

